

GUIDE:

Östhammars kommuns interna kanal för rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen

ÖSTHAMMARS KOMMUN

HEJ!

Denna informationsguide är framtagen av sektor verksamhetsstöd, kansli och utveckling, som ett stöd vid rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen. Guiden är till för dig som arbetar för eller på annat sätt samverkar med Östhammars kommun ur arbetssynpunkt.

I guiden hittar du information om vad lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden innebär, hur du rapporterar in ett ärende, hur processen ser ut från start till slut och annan viktig information. Läs gärna igenom informationsguiden innan du rapporterar in ett ärende i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen.

Längst bak i guiden hittar du kontaktinformation till vår upphandlade partner Lantero AB. Hit kan du vända dig om du har frågor gällande ditt ärende. Här finns även mer information kring visselblåsarlagen.

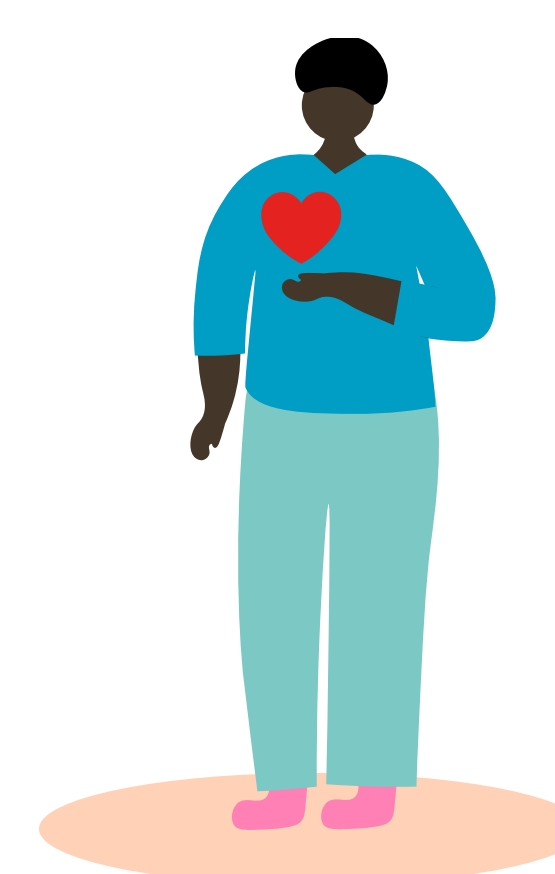

SYFTE

Syftet med denna informationsguide är att tillgodose att samtliga personer som arbetar för eller samverkar med Östhammars kommun ur arbetssynpunkt får relevant och tillgänglig information kring Östhammars kommuns interna kanal för rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen.

MÅLGRUPP

Informationsguiden riktar sig till de personer som samverkar eller har samverkat med Östhammars kommun ur arbetssynpunkt, så som medarbetare, praktikanter, volontärer, egenföretagare med flera. Samtliga personkategorier gällande vem som har möjlighet att rapportera i Östhammars kommuns interna kanal redovisas i avsnitt 3.

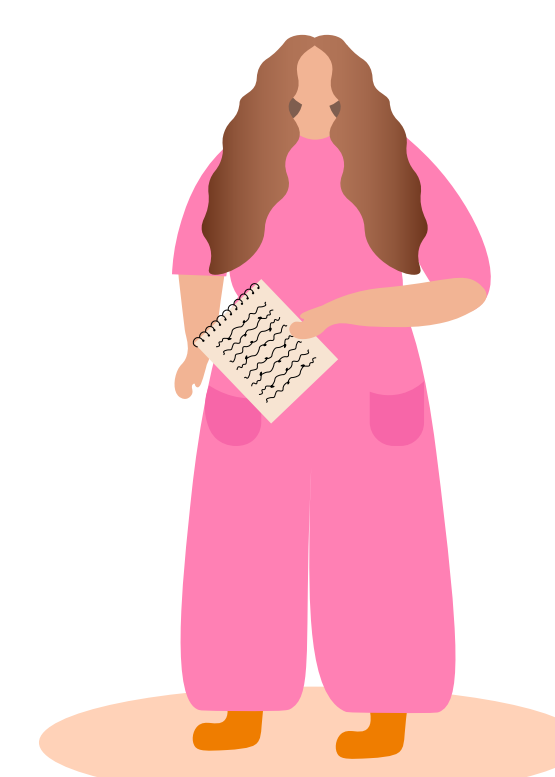

DELA VIDARE

Vi blir jätteglada om du som medarbetare delar detta material vidare. Ju fler som vet att det finns en trygg väg för visseblåsning, desto bättre! Om du vill får du gärna dela vidare genom att maila informationsguiden till dina kollegor, tipsa om den eller skriva ut den för att lägga i fikaummet där fler kan ta del av den. Tack!

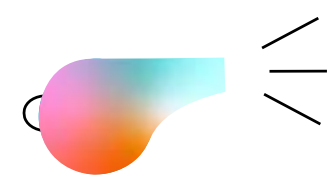
TIDSÅTGÅNG

Det är såklart individuellt hur pass lång tid det tar för just dig att läsa igenom guiden, men vi skulle tippa på att det tar cirka 20-30 minuter. Om du vill ha en riktigt trevlig lästund föreslår vi att du har en kopp kaffe nära till hands. Och kanske en liten kanelbulle eller kaka, men det är vi det.

INNEHÅLL

AVSNITT 1:

Vad innebär lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden?

Vad räknas som missförhållanden på arbetsplatsen?

AVSNITT 2:

Sekretess

Skydd mot motåtgärd

Dokumentation

Lagring av rapporter

Tystnadsplikt

Meddelarfrihet och anskaffarfrihet

Efterforskningsförbud

AVSNITT 3:

Vem har möjlighet att rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen?

Vem har **inte** möjlighet att rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen?

Innan du rapporterar

Beståndsdelar för Östhammars kommuns interna kanal:

Förtroendegrupp

Rapporteringstjänst

Olika rapporteringsvägar

Muntlig rapportering

Skriftlig rapportering

Rapportering via fysiskt möte

Rapportering via extern kanal

AVSNITT 4:

Process från start till slut

Processtrappa

AVSNITT 5:

Frågor och svar

AVSNITT 6:

Support

Mer information

Hörni, nu kör vi igång!

AVSNITT I:

Vad innebär lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden?

Vad räknas som missförhållanden på arbetsplatsen?

VAD INNEBÄR LAG (2021:890) OM SKYDD FÖR PERSONER SOM RAPPORTERAR OM MISSFÖRHÅLLANDEN?

Den 17 december år 2021 infördes en ny lag i svensk lagstiftning vid namn "lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden". Denna lag kallas även för "visselblåsarlagen" då den skyddar personer som rapporterar om missförhållanden på arbetsplatsen. Den här lagen ersatte lagen "lag (2016:749) om särskilt skydd mot repressalier" som då skyddade arbetstagare som slog larm om allvarliga missförhållanden.

Den nya visselblåsarlagen har sin bakgrund i EU:s visselblåsarlag och har som syfte att förstärka skyddet för personer som rapporterar om missförhållanden på arbetsplatsen. Detta bland annat genom att ge visselblåsare ett större skydd än tidigare för eventuella motåtgärder och repressalier vid rapportering. Den nya lagen innebär även att du som rapporterar in ett ärende om missförhållande på arbetsplatsen skyddas av sekretess i ärendehantering. Lagen gäller inom både offentlig och privat sektor.

Den nya lagen inskränker inte det redan befintliga skydd som finns för rapportering av missförhållanden, så som grundlagarna meddelarfrihet och yttrandefrihet samt kravet på saklig grund enligt anställningsskyddslagen. Dessa skyddsprinciper följer visselblåsarlagen parallellt. Lagen gäller även vid rapportering av arbetsrelaterade frågor om missförhållanden som strider mot en direkt tillämplig unionsrättsakt tillämpad för visselblåsarlagets. Unionsrättsakter som omfattas här är bland annat bestämmelser inom områden som offentlig upphandling, folkhälsa, personuppgifter, skydd av privatliv, miljöskydd och livsmedelssäkerhet.

Vid rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen krävs det att det finns ett allmänintresse av frågan för att det ska falla inom lagens ramar. Det innebär att allmänheten ska finna ett berättigat intresse av missförhållandet. Sådana ärenden som rör den rapporterandes egna anställnings- eller arbetsförhållanden faller därför normalt inte under visselblåsarlagen utan hanteras enligt de rutiner som finns inom arbets- och arbetsmiljörätten.

[Här hittar du i sin helhet lag \(2021:890\) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.](#)

VAD RÄKNAS SOM MISSFÖRHÅLLANDEN PÅ ARBETSPLATSEN?

För att rapportera ett ärende som ett visselblåsar-ärende ska ärendet vara arbetsrelaterat samt som tidigare nämnts vara av allmänintresse. Det ska även beröra missförhållanden som anses vara allvarliga avvikelser från lag och uppförandekod så som jäv, mutor och korruption.

Om du är osäker på om ditt ärende faller under visselblåsarlagen kan du kontakta vår upphandlade partner Lantero AB på telefonnummer 020-899 433. Lantero ansvarar för och driver Östhammars kommuns rapporteringstjänst och erbjuder hjälp gällande rapportering av ärenden.

AVSNITT 2:

Sekretess

Skydd mot motåtgärd

Dokumentation

Lagring av rapporter

Tystnadsplikt

Meddelarfrihet och anskaffarfrihet

Efterforskningsförbud

SEKRETESS

Du som visseblåsare är skyddad av sekretess när du rapporterar in ditt ärende om missförhållanden på arbetsplatsen. Detta innebär att uppgifter som kan identifiera dig som person så som namn, personnummer och adress är skyddade från allmänheten. Samtliga funktioner i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen innefattas av sekretess och tystnadsplikt. Skyddet gäller innan du har hunnit tillträda din tjänst och även efter att du har avslutat din tjänst.

Om du väljer att rapportera genom den digitala rapporteringstjänsten kan du välja om du vill vara anonym eller inte. Oavsett så är du skyddad av sekretess, men du har alltså möjlighet att vara öppen med vem du är som visseblåsare om du vill. Om du rapporterar via rapporteringstjänsten och väljer att vara anonym döljer systemet din identitet för samtliga som hanterar ditt ärende.

När ditt ärende är avslutat räknas detta som en offentlig handling, men för att fortsätta skydda din identitet som visseblåsare osynliggör Östhammars kommun känsliga uppgifter vid lagringen av ärendet. Detta för att du ska känna dig trygg genom hela processen.

SKYDD MOT MOTÅTGÄRD

Som visseblåsare är du skyddad från motåtgärd under lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden. Östhammars kommun eller/och chef får enligt lag inte utsätta dig för någon form av motåtgärd för att du har rapporterat in ett ärende om missförhållanden på arbetsplatsen. Detta skydd gäller även för den som bistår den rapporterande personen vid rapporteringen, såsom en förtroendevald eller ett skyddsombud. Östhammars kommun eller/och chefen får heller inte försöka hindra en person att rapportera eller hindra rapportering av ett ärende. Du har som visseblåsare rätt att innan rapportering diskutera det eventuella ärendet tillsammans med en arbetsorganisation utan att diskutera detta med din chef eller Östhammars kommun. Om arbetsgivaren skulle utsätta dig för en motåtgärd så kan det innebära att arbetsgivaren blir skadeståndsskyldig.

Med motåtgärd menas att du utsätts för en negativ åtgärd som orsakar eller kan orsaka skada eller men för dig på grund av att du har rapporterat in ett ärende om missförhållanden på arbetsplatsen. Exempel på motåtgärd är att du blir nekad befordran, att du får förändrade arbetsuppgifter till följd av rapporteringen, att du blir omplacerad, att du blir uppsagd från din tjänst med mera.

[Här kan du läsa mer om vad som gäller kring skydd mot motåtgärd.](#)

DOKUMENTATION AV ÄRENDET

När du som visselblåsare rapporterar in ett ärende dokumenteras all information du delger. Ditt ärende dokumenteras utifrån lämplig form av dokumentation med utgångspunkt i att dokumentationen ska kunna användas som bevisning vid eventuella rättsliga förfaranden och vid verkställighetsåtgärder. Handläggningen av ditt ärende avslutas med en rapport. Rapporten diarieförs av Östhammars kommun och lagras i minst två års tid.

Om din rapportering sker via ett fysiskt möte dokumenteras ärendet genom att samtalet spelas in eller skrivs ned i ett upprättat protokoll. Om dokumentationen sker i form av ett upprättat protokoll har du som visselblåsare rätt att rätta, kontrollera och godkänna protokollet innan ärendet går vidare. Med protokoll menas en skriftlig redogörelse för de uppgifter som har lämnats och som i stor sak täcker de uppgifter som lämnats av dig. Det behöver alltså inte vara fråga om en ren transkribering. Du godkänner protokollet med din underskrift.

Om dokumentationen sker i form av en ljudinspelning informeras du av handläggaren om detta innan mötet startar igång. Inspelningen kan ske först efter att du har gett ditt samtycke till detta. Här spelas hela samtalet in och sparas sedan i en varaktig och åtkomlig form, exempelvis en datafil. Vid inspelning av ärendet gäller inte att du som visselblåsare har möjlighet att rätta, kontrollera och godkänna inspelningen.

Om muntlig rapportering sker på något annat sätt än vid ett fysiskt möte finns det möjlighet att dokumentera samtalet på det sätt som anses lämpligast.

LAGRING AV RAPPORTER

Vid rapportering i Östhammars kommuns rapporteringstjänst sparas ditt ärende i Lanteros system fram tills dess att ärendet avslutas. Därefter lagras rapporten hos Östhammars kommun. Rapporten diarieförs och sparas i Östhammars kommuns diariesystem och gallras efter minst två års tid i enlighet med kommunens gallringsplan.

TYSTNADSPLIKT

Som visselblåsare får du endast bryta mot tystnadsplikten om du har god anledning att anta att rapporteringen är nödvändig för att avslöja missförhållandet på arbetsplatsen. Det finns dock tillfällen när du inte får bryta mot tystnadsplikt. Det gäller vid kvalificerad tystnadsplikt i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen, tystnadsplikt enligt lag om försvarsuppfinningar samt tystnadsplikt i samband med handlingar med sekretessbelagda uppgifter.

[Du kan läsa mer om vad som gäller kring tystnadsplikt vid rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen här.](#)

MEDDELARFRIHET OCH ANSKAFFARFRIHET

Meddelarfrihet hittas i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen och innebär att du i viss utsträckning straffritt kan lämna ut i normalt fall sekretessbelagda uppgifter för publicering i massmedier, om det finns ett utgivningsbevis. Medarbetare inom offentlig sektor har generellt en möjlighet till undantag från tystnadsplikten och kan gå ut med uppgifter till medier (undantag finns). För den som är anställd inom offentlig sektor har man ett särskilt långtgående skydd genom meddelarskyddet som regleras i grundlagen.

Det är dock inte alltid tillåtet att inskränka tystnadsplikten med meddelarfriheten som skydd, exempelvis gäller inte undantag från tystnadsplikt vid viktiga allmänna intressen. I [offentlighets- och sekretesslagen](#) kan du hitta de paragrafer där meddelarfrihet inte gäller.

Anskaffarfrihet innebär att alla har rätt att anskaffa uppgifter i syfte att offentliggöra eller publicera dem och är så som meddelarfriheten sammankopplad till tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Anskaffarfriheten kan ses som en utbyggnad av meddelarfriheten.

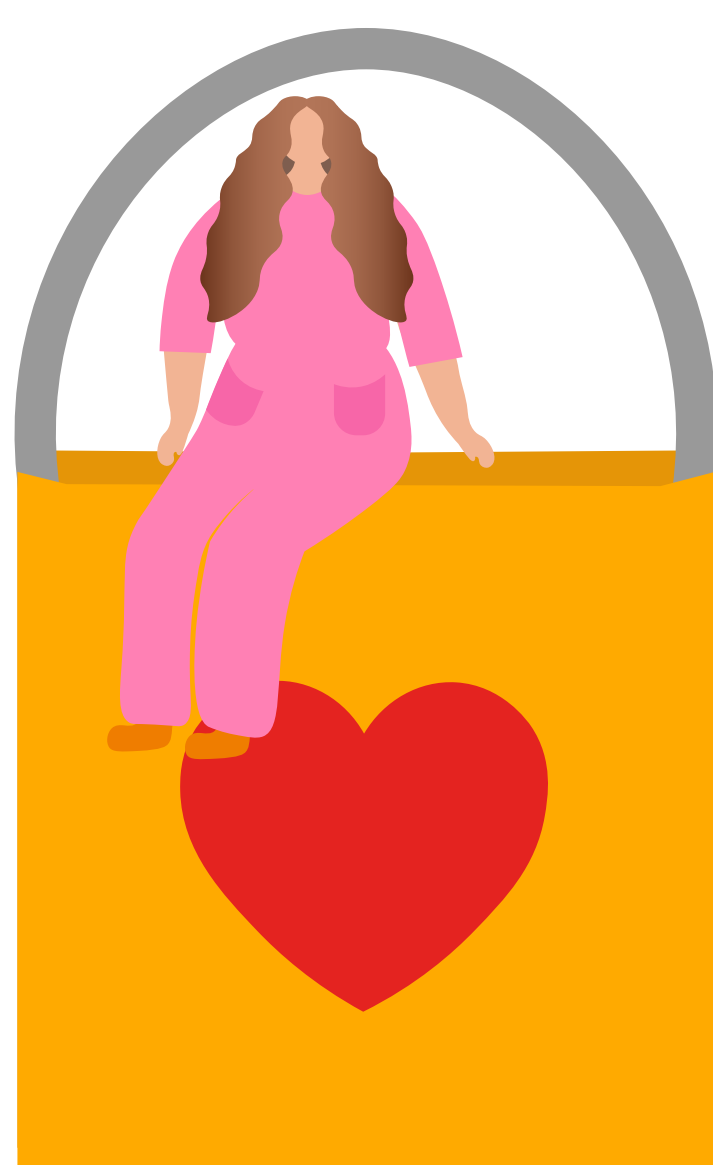
[Du kan läsa mer om meddelarfrihet och anskaffarfrihet här.](#)

EFTERFORSKNINGSFÖRBUD

Efterforskningsförbudet gäller även under lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden, och innebär att arbetsgivaren Östhammars kommun inte får försöka ta reda på vem som har rapporterat in ett ärende om missförhållanden på arbetsplatsen. Detta skydd gäller även om du skulle välja att byta arbetsplats i framtiden.

Efterforskningsförbudet härstammar från tryckfrihetsförordningen med syftet att skydda visselblåsaren mot motåtgärder från organisationer och myndigheter. Det är enligt lag (2018:1801) förbjudet att ingripa mot någon för att hen i en tryckt skrift har brukat sin tryckfrihet eller medverkat till ett sådant bruk.

[Du kan läsa mer om efterforskningsförbud här.](#)

AVSNITT 3:

Vem har möjlighet att rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen?

Vem har inte möjlighet att rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen?

Innan du rapporterar

Beståndsdelar: Östhammars kommuns interna kanal
Förtroendegrupp
Rapporteringstjänst

VEM HAR MÖJLIGHET ATT RAPPORTERA I ÖSTHAMMARS KOMMUNS INTERNA KANAL FÖR MISSFÖRHÅLLANDEN PÅ ARBETSPLATSEN?

De som skyddas av lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden och som har möjlighet att rapportera via Östhammars interna kanal gällande missförhållanden på arbetsplatsen är:

- personer med Östhammars kommun som arbetsgivare,
- personer som gör en förfrågan om eller söker arbete av arbetsgivaren Östhammars kommun,
- personer som söker eller utför volontärarbete hos Östhammars kommun,
- personer som söker eller fullgör praktik hos Östhammars kommun,
- personer som annars står till förfogande för att utföra eller utför arbete under en verksamhetsutövares kontroll och ledning för Östhammars kommun,
- egenföretagare som söker eller utför uppdrag för Östhammars kommun,
- personer som står till förfogande för att ingå eller ingår i ett företags förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan,
- aktieägare som står till förfogande för att vara eller som är verksamma i aktiebolaget, eller
- personer som har tillhört någon av personkategorierna ovan och har fått del av eller inhämtat informationen under tiden i verksamheten.

VEM HAR INTE MÖJLIGHET ATT RAPPORTERA I ÖSTHAMMARS KOMMUNS INTERNA KANAL FÖR MISSFÖRHÅLLANDEN PÅ ARBETSPLATSEN?

Det är inte alla som har möjlighet att rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen. För att rapportera ska man ha Östhammars kommun som arbetsgivare eller på annat vis samverka med organisationen ur arbetssynpunkt. Visselblåsarlagen gäller endast för de som upplyser om missförhållanden av arbetsrelaterat sammanhang samt att ärendet ska vara av allmänintresse.

Dessa personkategorier har inte möjlighet att rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för missförhållanden på arbetsplatsen:

- elever
- anhöriga
- brukare
- patienter
- vårdnadshavare
- förtroendevalda
- medborgare i allmänhet
- med flera.

INNAN DU RAPPORTERAR

Om du är osäker på om ditt ärende faller under visselblåsarlagen kan du ringa vår externa partner och upphandlade leverantör Lantero på telefonnummer 020-899 433 för att prata med en handläggare.

Vi har även sammanställt en lista med platser dit du kan vända dig ifall du har ett ärende som rör din arbetsplats men som inte faller under visselblåsarlagen:

Vill du rapportera ett ärende kring kränkande särbehandling och diskriminering?

[Här hittar du mer information om hur du rapporterar ett sådant ärende.](#)

[Här hittar du Östhammars kommuns riktlinjer för likabehandling och mångfald på jobbet.](#)

Vill du rapportera ett ärende om personuppgiftsincident?

[Här hittar du kontaktuppgifter till vem du ska rapportera till.](#)

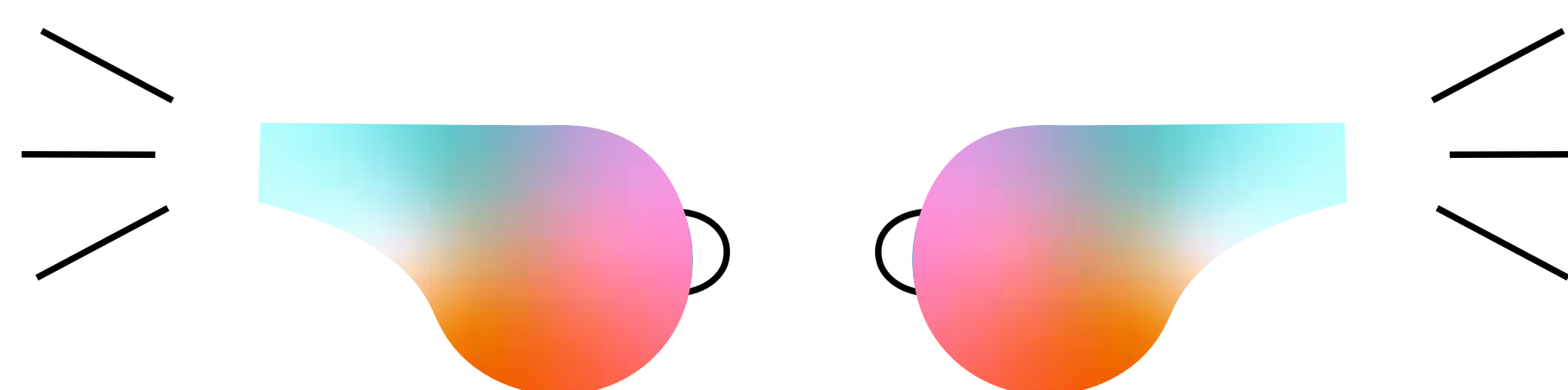
[Här hittar du formulär för att rapportera mindre allvarlig personuppgiftsincident.](#)

Vill du rapportera ett ärende om olycka, tillbud eller liknande?

[Här hittar du information och hänvisning om hur du rapporterar ett sådant ärende.](#)

Vill du lämna en synpunkt på någon av Östhammars kommuns verksamheter?

[Här hittar du information, hänvisning och formulär för din synpunkt.](#)

BESTÅNDSDELAR FÖR ÖSTHAMMARS KOMMUNS INTERNA KANAL: RAPPORTERINGSTJÄNST OCH FÖRTROENDEGRUPP

Östhammars kommuns interna kanal för rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen består av två delar: en rapporteringstjänst och en förtroendegrupp.

RAPPORTERINGSTJÄNST

Rapporteringstjänsten i Östhammars kommuns interna kanal tillhandahålls av företaget Lantero och är fristående från Östhammars kommuns verksamhet och system. Detta för att kanalen ska vara oberoende och självständig samt skydda visselblåsarens identitet. När du anmäler ett ärende i rapporteringstjänsten har du möjlighet att välja att få notiser om ärendet via e-post. All information kopplad till ditt ärende raderas från systemet när ärendet är handlagt så att ingen känslig information ska finnas lagrad hos Lantero. Däremot lagras det sekretessbelagda ärendet hos Östhammars kommun i minst två års tid innan det gallras i enlighet med kommunens gallringsplan.

[Här hittar du Lanteros e-lärning-guide för hur du rapporterar ditt ärende.](#)

[Här hittar du Östhammars kommuns rapporteringstjänst.](#)

FÖRTROENDEGRUPP

Förtroendegruppen består av fyra stycken gruppmedlemmar verksamma inom Östhammars kommun. Personerna är utsedda av respektive ansvarig chef. Förtroendegruppen är självständig och oberoende på så vis att gruppen har mandat att påbörja utredningar, besluta om åtgärder samt avsluta utredningar utan Östhammars kommuns påverkan eller godkännande. Vid utredning har förtroendegruppen behörighet att söka efter information i relevanta system så som personalsystem, fakturahanteringssystem och liknande källor. Gruppen har även behörighet vid utredning att kontakta personer som anses vara delaktiga i ärendets uppkomst. Gruppen kan även med frihet besluta om åtgärder utifrån uppföljning av ärendet, utan ett godkännande av Östhammars kommun i frågan. Från förtroendegruppen kan en polisanmälan göras om gruppens bedömning är att ett brott behöver utredas.

Om det skulle inkomma ett ärende som innebär jäv (jäv = personen har svårt att vara opartisk i frågan) för någon av gruppmedlemmarna har förtroendegruppen möjlighet att överlåta utredningen till extern part. Förtroendegruppen har även möjlighet att överlåta utredningar till extern part även utan anledning av jäv.

Här hittar du dokumentet Förslag till arbetsordning för handläggning av rapport om missförhållanden, så kallad visselblåsning.

OLIKA RAPPORTERINGSVÄGAR

Enligt lag har du som visseblåsare möjlighet att rapportera ditt ärende på tre olika sätt: muntligt, skriftligt eller via ett fysiskt möte. Nedan visas kontaktuppgifter och hänvisningar för de olika rapporteringssätten. Vid rapporteringen får du själv välja om du vill vara anonym eller om du vill vara öppen mot handläggaren gällande din identitet. Om du väljer att vara anonym har du själv ansvar för att följa upp hur ärendet fortskrider.

MUNTLLIG RAPPORTERING

Om du vill rapportera ditt ärende muntligt ringer du vår upphandlade partner Lantero där du får tala med en handläggare. Du kontaktar Lantero genom att ringa: 020-899 433.

SKRIFTLIG RAPPORTERING

För att rapportera ditt ärende skriftligt använder du den digitala rapporteringstjänsten. Här fyller du i ett formulär med frågor avseende missförhållandet på arbetsplatsen.

[Klicka här för att komma till Östhammars kommuns rapporteringsstjänst.](#)

RAPPORTERING VIA FYSISKT MÖTE

Om du hellre vill träffa en handläggare för att rapportera ditt ärende noterar du detta antingen i [det digitala formuläret](#) eller genom att prata med en handläggare från Lantero där du ber om ett möte med förtroendegruppen (telefonnummer 020-899 433).

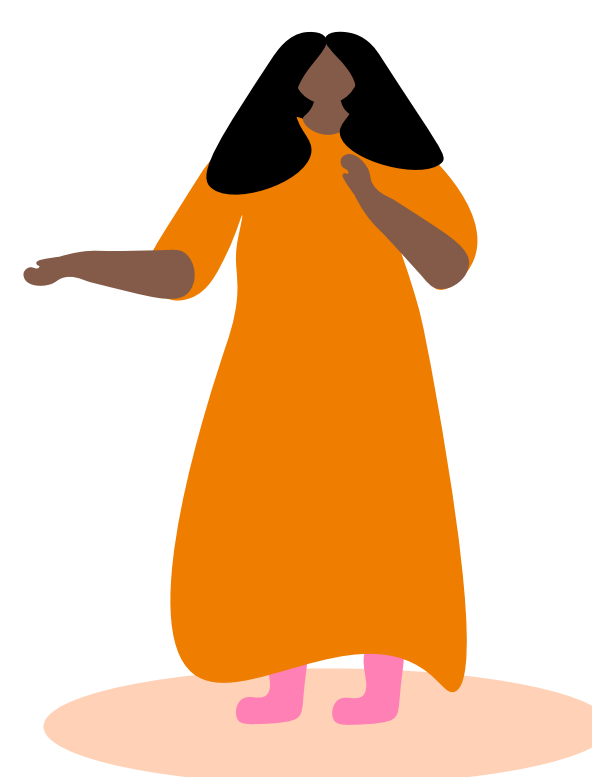
RAPPORTERING VIA EXTERN KANAL

Som visselblåsare har du möjlighet att välja om du vill rapportera ditt ärende internt via Östhammars kommuns rapporteringstjänst eller om du vill rapportera ditt ärende via en extern kanal. De externa kanalerna är statliga myndigheter som har blivit utsedda av den svenska regeringen att ansvara för att ta emot ärenden gällande missförhållanden på arbetsplatsen.

Nedan visas samtliga utsedda myndigheter med ansvar att motta rapporter som gäller missförhållanden på arbetsplatsen. Var uppmärksam på att vissa av myndigheterna ännu inte har infört deras särskilda rapporteringskanaler. Deadline för att tillhandahålla detta är den 17 juli år 2022.

Till dessa myndigheter kan du rapportera ditt ärende gällande missförhållanden på arbetsplatsen:

- [Arbetsmiljöverket](#)
- [Elsäkerhetsverket](#)
- [Strålsäkerhetsmyndigheten](#)
- [Ekobrottsmyndigheten](#)
- [Fastighetsmäklarinspektionen](#)
- [Finansinspektionen](#)
- [Myndigheten för samhällsskydd och beredskap \(allmän sida\)](#)
- [Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll](#)
- [Folkhälsomyndigheten \(allmän sida\)](#)
- [Havs- och vattenmyndigheten](#)
- [Integritetsskyddsmyndigheten](#)
- [Inspektionen för strategiska produkter \(allmän sida\)](#)
- [Inspektionen för vård och omsorg \(blankett\)](#)
- [Kemikalieinspektionen \(allmän sida\)](#)
- [Konsumentverket](#)
- [Läkemedelsverket \(allmän sida\)](#)
- [Boverket](#)
- [Länsstyrelsen Uppsala](#)
- [Naturvårdsverket \(allmän sida\)](#)
- [Konkurrensverket \(allmän sida\)](#)
- [Livsmedelsverket \(allmän sida\)](#)
- [Post- och telestyrelsen \(allmän sida\)](#)
- [Regeringskansliet \(allmän sida\)](#)
- [Revisorsinspektionen \(allmän sida\)](#)
- [Skatteverket \(allmän sida\)](#)
- [Skogsstyrelsen](#)
- [Spelinspektionen \(allmän sida\)](#)
- [Statens energimyndighet \(allmän sida\)](#)
- [Statens jordbruksverk](#)
- [Transportstyrelsen \(allmän sida\)](#)

AVSNITT 4:

Process från start till slut
Processtrappa

PROCESS FRÅN START TILL SLUT

1. DU ANMÄLER DITT ÄRENDE

Du kan anmäla ditt ärende till Östhammars kommuns interna kanal på dessa sätt:

- För skriftlig rapportering [fyller du i det digitala formuläret](#)
- För muntlig rapportering ringer du Lantero på telefonnummer 020-899 433
- För rapportering via ett fysiskt möte kontaktar du Lantero på telefonnummer 020-899 433 eller fyller i det digitala formuläret med förfrågan om att träffa förtroendegruppen.

Du kan även rapportera ditt ärende via en extern kanal (se avsnitt 3 för samtliga externa kanaler dit du kan rapportera ditt ärende). Obs! Notera att följande text då inte gäller eftersom varje enskild myndighet har sin egna rapporteringsprocess.

2. HANDLÄGGARE TAR EMOT DITT ÄRENDE

Om du har rapporterat in ditt ärende via det digitala formuläret i Östhammars kommuns rapporteringstjänst tas detta om hand av en handläggare. Om du har rapporterat in ditt ärende genom telefonsamtal med handläggare registrerar denne informationen under samtalets gång.

Efter detta skickas en bekräftelse till dig inom sju dagar på att ärendet har inkommit.

3. HANDLÄGGARE UNDERSÖKER ÄRENDETS RELEVANS

Om ärendet inte anses falla under visselblåsarlagen avslutas ärendet och du får ett meddelande om att ärendet är nedlagt. Om ärendet anses falla under visselblåsarlagen öppnas en utredning. Här blir då en av handläggarna i förtroendegruppen tilldelad utredningen. Gruppen kan även välja att överlåta utredningen till extern part.

4. DITT ÄRENDE UTREDS

Ditt ärende utreds av antingen förtroendegruppen verksam inom Östhammars kommun eller av extern part. Nu tar ansvarig handläggare kontakt med dig för att eventuellt inhämta mer information kring ärendet. Detta kan ske genom rapporteringstjänstens dialogsystem, via telefon eller fysiskt möte.

Om du har valt att inte vara anonym vid rapporteringen av ditt ärende får du en notis via e-mail om att handläggaren har skickat information till dig kring ditt ärende. Om du har valt att vara anonym har du fått en länk av Lantero för ditt ärende där du kan se om du har fått någon ny information kring ärendet. Tänk på att om du har valt att vara anonym vid din rapportering har du ett eget ansvar för att gå in och se om det har inkommit uppdaterad information.

Efter att handläggaren vid behov har inhämtat mer information av dig, utreder denne ärendet. Här tar handläggaren kontakt med berörda parter samt informerar berörd nämnd.

5. ÅTGÄRD OCH UPPFÖLJNING

Utifrån de resultat som utredningen ger beslutar handläggaren om lämpliga åtgärder. Du som visselblåsare informeras om dessa beslutade åtgärder genom en uppföljning som skickas ut av handläggaren till dig inom tre månader (vid särskilda skäl sex månader) efter att du har rapporterat in ditt ärende.

6. ÄRENDET AVSLUTAS

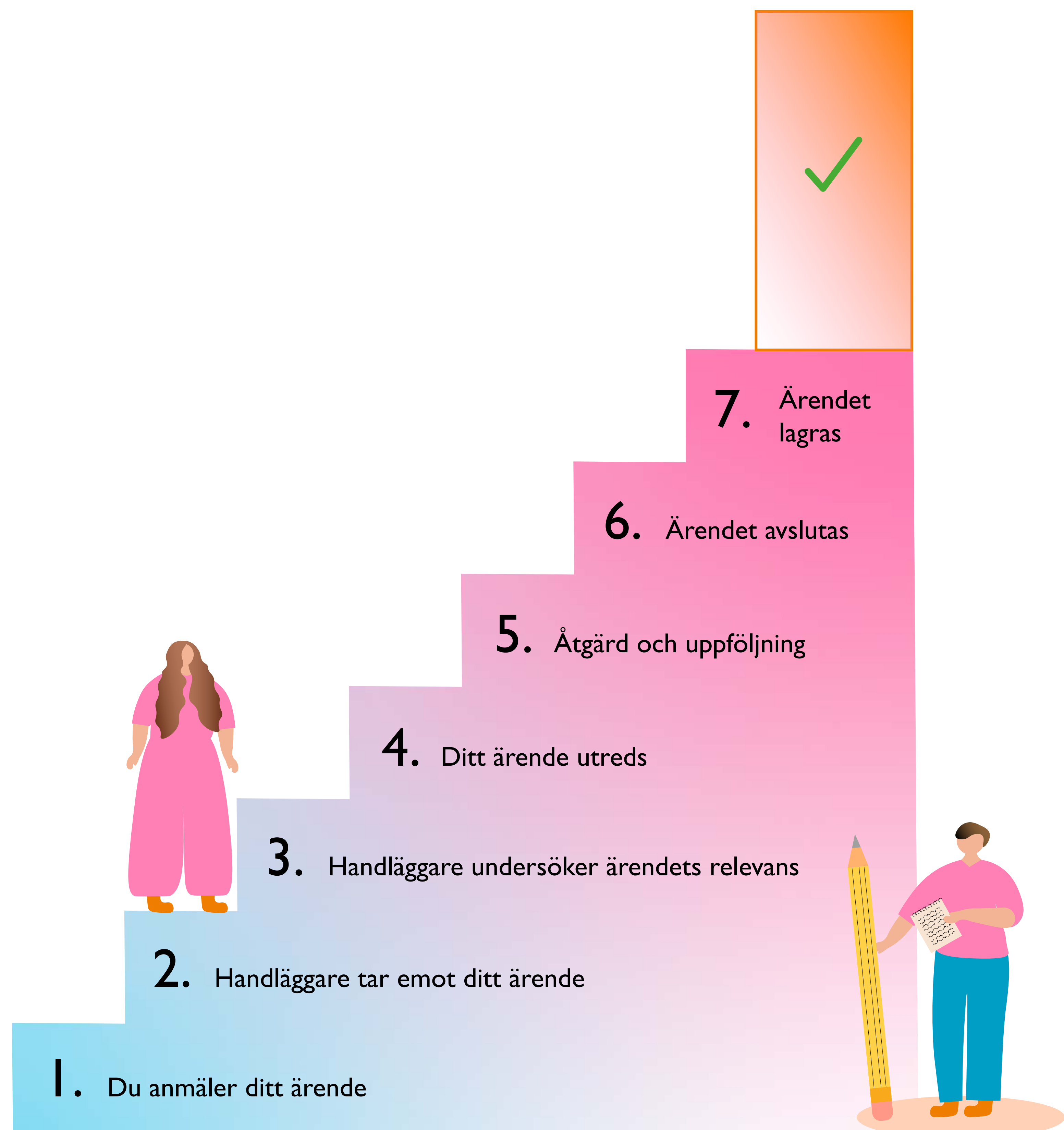
Efter att handläggaren har skickat en uppföljning till dig sparas ditt ärende som en rapport och diarieförs av Östhammars kommun.

7. ÄRENDET LAGRAS

Rapporten/ärendet lagras av Östhammars kommun i minst två år innan det gallras i enlighet med kommunens gallringsplan. Om det skulle finnas känsliga uppgifter i rapporten maskas dessa, det vill säga uppgifterna ”osynliggörs” för att skydda visselblåsarens identitet. Detta skydd gäller även för de som har bistått visselblåsaren så som kollegor, skyddsombud med flera.

PROCESSTRAPPA

Nedan förtydligas samtliga steg som en processtrappa.

AVSNITT 5:

Frågor och svar

FRÅGOR OCH SVAR

Följande frågor och svar är till största del hämtade från [Regeringskansliets](#) samt [SKR \(Svenska Kommuner och Regioner\)s](#) hemsidor. Klicka på länkarna för att ta del av fler frågor och svar.

Fråga: Är skydd för visselblåsare nytt i svensk lag?

Svar: Nej, det finns redan en reglering som skyddar arbetstagare som slår larm. Dagens lagreglering innebär att arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden har skydd mot repressalier från arbetsgivarens sida. Detta kan man läsa mer om i propositionen [Ett särskilt skydd mot repressalier för arbetstagare som slår larm om allvarliga missförhållanden, prop. 2015/16:128](#). Den som är anställd inom offentlig sektor har ett särskilt långtgående skydd genom meddelarskyddet som regleras i grundlag.

Fråga: Stämmer det att fler ska omfattas av förslaget?

Svar: Ja, förslaget innebär att inte bara anställda omfattas av skyddet för visselblåsare, utan även arbetssökande, egenföretagare, volontärer, praktikanter, personer som ingår i ett företags förvaltnings- och ledningsorgan och aktieägare som är verksamma i bolaget. Skyddet gäller även innan de rapporterade personerna har börjat inom en verksamhet och efter att de har slutat om de har fått del av information under den tid som de var verksamma. Det finns även skydd mot repressalier som riktas mot personer som bistår vid rapporteringen, mot personer som har koppling till den rapporterade personen eller mot juridiska personer som den rapporterade personen äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till i ett arbetsrelaterat sammanhang.

Fråga: Vad är en intern rapporteringskanal/visselblåsarfunktion?

Svar: En intern rapporteringskanal gör det möjligt för arbetstagare att slå larm internt inom en organisation på ett säkert sätt. Man har möjlighet att slå larm skriftligen, muntligen eller vid ett fysiskt möte. Visselblåsarfunktionen tar emot rapporter om missförhållanden, har kontakt med visselblåsare, följer upp det som rapporteras och lämnar återkoppling om uppföljning till de som har slagit larm. De behöriga personerna eller enheterna utsedda till den interna rapporteringskanalen kan antingen vara anställda hos verksamhetsutövaren eller hos någon som har anlåtits för detta för organisationens räkning.

Fråga: Vad är en extern rapporteringskanal/visselblåsarfunktion?

Svar: En extern rapporteringskanal gör det möjligt för arbetstagare att slå larm till en statlig myndighet som har utsetts av regeringen. Den externa rapporteringskanalen tar emot, följer upp och lämnar återkoppling på rapporter om missförhållanden inom vissa specifika områden. Man kan visselblåsa direkt till en extern rapporteringskanal utan att först slå larm till den interna rapporteringskanalen. Uppgiftslämnaren kan själv välja om hen vill rapportera internt eller externt.

Fråga: Omfattas man av skyddet för visselblåsare även om man går till media?

Svar: Man ska först ha rapporterat externt utan att skäliga åtgärder vidtagits före man larmar offentligt, till exempel via media. Det finns undantag från den regeln, till exempel om det finns en överhängande eller uppenbar fara för liv, hälsa, säkerhet eller risk för omfattande skada i miljön. Eller om man har skälig anledning att anta att en extern rapportering skulle leda till en risk för repressalier eller till att missförhållandet sannolikt inte skulle avhjälpas på ett effektivt sätt.

Det ska dock poängteras att grundlagsskyddet inte förändras med anledning av den nya lagen. Exempelvis finns redan i dag ett grundlagsskydd när någon offentliggör eller meddelar uppgifter för publicering i ett grundlagsskyddat medium.

Fråga: Måste mitt ärende gälla min nuvarande arbetsplats?

Svar: Nej, din anmälan kan gälla en tidigare arbetsplats där du uppmärksammade missförhållanden.

Fråga: Omfattas man av skyddet om man bryter mot tystnadsplikt när man larmar eller får man utstå konsekvenser?

Svar: Ja, man får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt tystnadsplikt, under förutsättning att man hade skälig anledning att anta att rapporteringen av informationen var nödvändig för att avslöja det missförhållande som rapporterats. Man får däremot inte bryta mot så kallad kvalificerad tystnadsplikt som enligt offentlighets- och sekretesslagen inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Man får heller inte bryta mot tystnadsplikt enligt lagen om försvarsuppfinningar eller lämna ut handlingar som innehåller sekretessbelagda uppgifter.

Fråga: Om man larmar om något missförhållande som sen inte visar sig stämma eller inte omfattas av lagens rekvisit, omfattas man ändå av skyddet då?

Svar: Det är möjligt att omfattas av skyddet även om en person har lämnat information som senare visar sig vara felaktig, om det har skett av misstag. För att omfattas av skyddet krävs att den som visselblåser vid tidpunkten för rapporteringen hade skälig anledning att anta att den information som rapporterades var sann. Personer som avsiktligt och medvetet rapporterar felaktig eller vilseledande information ska däremot inte skyddas. Det finns redan idag sanktionsbestämmelser inom olika områden som kan tillämpas mot den som medvetet rapporterar falsk information.

Fråga: Vem kan rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen?

Svar: För samtliga personkategorier se avsnitt 3: *Vem har möjlighet att rapportera till Östhammars kommuns interna kanal?*

Fråga: Vem kan inte rapportera i Östhammars kommuns interna kanal för rapportering av missförhållanden på arbetsplatsen?

Svar: För samtliga personkategorier se avsnitt 3: *Vem har inte möjlighet att rapportera till Östhammars kommuns interna kanal?*

Fråga: Var rapporterar jag mitt ärende?

Svar: För samtliga rapporteringsvägar se avsnitt 3: *Olika rapporteringsvägar.*

Fråga: När får jag svar på mitt ärende?

Svar: Enligt lag ska du som visselblåsare få svar inom tre månader. Vid särskilda skäl kan tiden förlängas till sex månader.

Fråga: Finns det frågor som inte anses som rapporteringsfrågor enligt den nya lagstiftningen?

Svar: Ja, ett tydligt exempel är att en medarbetare inte omfattas av skyddet i den nya lagstiftningen om rapporteringen enbart handlar om frågor som berör den egna anställningen, då detta generellt inte anses omfattas av ett allmänintresse.

Fråga: Är jag skyddad genom sekretess när jag rapporterar?

Svar: Ja, du är alltid skyddad av sekretess när du rapporterar ditt ärende.

AVSNITT 6:

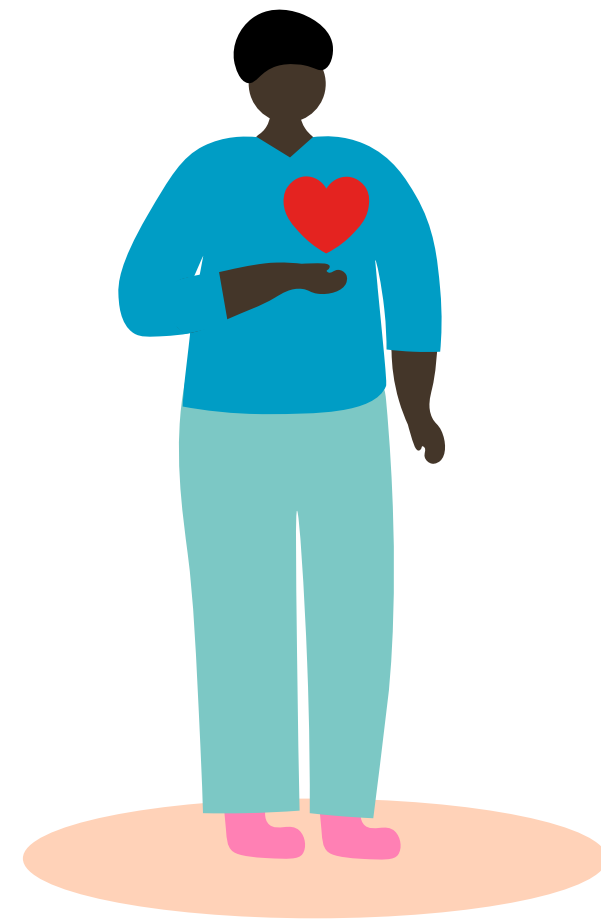
Support

Mer information

SUPPORT

Behöver du hjälp i din rapportering eller har du en fråga kring ditt ärende? Kontakta Lantero på telefonnummer: 020-899 433 eller maila till info@lantero.se

MER INFORMATION

För dig som vill läsa mer om lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden, kan du läsa mer på dessa sidor:

[Lag \(2021:890\) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.](#)

[Information från Regeringen kring lag \(2021:890\) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.](#)

[Frågor och svar av SKR \(Svenska Kommuner och Regioner\) kring lag \(2021:890\) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.](#)

Informationsguiden skriven våren/sommaren år 2022.
Materialet uppdateras löpande av sektor verksamhetsstöd.

